

Kooperácia Policajného zboru, obce a obyvateľov obcí pri zvyšovaní úrovne vnútornej bezpečnosti a verejného poriadku

JUDr. Boris Löffler PhD.¹

ABSTRACT: Článok ozrejmuje podstatu teoreticko - metodologických ako i normatívnych aspektov vzájomnej kooperácie / spolupráce / medzi Policajným zborom obcou, obecnou políciou ako i obyvateľmi obcí a miest v procese zvyšovania úrovne vnútornej bezpečnosti a verejného poriadku v podmienkach Slovenskej republiky. Definuje formy kooperácie ako i nosné úseky vzájomnej spolupráce predmetných subjektov. Článok kategoricky vymenováva najfrekvencovanejšie oblasti vzájomnej spolupráce uvedených subjektov v procese ochrany bezpečnosti a verejného poriadku .

Key words: Kooperácia, súčinnosť, spolupráca, Policajný zbor, obec, obecná polícia, obyvatelia obcí

Teoreticko-metodologické východiská kooperácie s akcentom na formu spolupráce

Pôsobenie policajno-bezpečnostných, ako i iných orgánov na úseku bezpečnosti považujeme za bohato štruktúrovaný systém vytvorený rôznorodými vzťahmi medzi jeho štruktúrnymi subsystémami, ktoré sú charakteristické rôznym stupňom organizačnej zložitosti vyplývajúcej z okruhov riešených úloh, ktoré majú zväčša charakter konfliktovosti, rizikovosti, neurčitosti. Za rozdielne možno považovať i samotné poslanie jednotlivých subsystémov. Pre činnosť policajno-bezpečnostných orgánov je príznačná mimoriadna rôznorodosť jej obsahu, ktorá sa odvíja najmä od zložitosti javov, udalostí, procesov a vzťahov, ktoré predstavujú jej objekt. Týmto je daná i rôznorodosť jednotlivých postupov, foriem, metód, či prostriedkov, ktoré tieto orgány pri plnení bezpečnostných úloh využívajú. Pri uvedenej mimoriadnej zložitosti a štruktúrovanosti objektu záujmu bezpečnostných subjektov na jednej strane, ako i vzájomných väzieb a vzťahov vo vnútri štruktúry týchto subjektov a rozmanitosti či bohatosti vzájomných väzieb medzi nimi a ich subsystémami s okolitým prostredím na druhej strane, je pre účelné a efektívne pôsobenie policajno-bezpečnostných orgánov nevyhnutné organizovať svoje aktivity, ako i zdokonaľovať vlastnú organizačnú štruktúru.²

Jedným z nosných prvkov zosynchronizovanej organizácie aktivít policajno-bezpečnostných zložiek je ich vzájomná kooperácia. Táto je zameraná na maximálne účelné a efektívne využitie foriem, metód, síl a prostriedkov, ktorými daný subjekt disponuje.

¹ JUDr. Boris Löffler PhD, odborný asistent KPS Akadémie PZ

² BERŽI, L. Teória policajno-bezpečnostných služieb, osobitná časť. s. 129.

V dnešnej globálnej rizikovej spoločnosti existuje a pôsobí rozmanité spektrum subjektov rôznych úrovní, ktoré si stanovujú za primárny cieľ svojej existencie pôsobenie v oblasti ochrany spoločnosti a jej občanov pred kriminalitou rôzneho druhu a ochranou verejného poriadku. Je tomu tak preto, že kriminalita ako komplexný, sociálno-spoločenský patologický jav je natoľko multifaktorovým a multifunkčným javom, že jeho rozlíšenie a následné riešenie sa nezaobíde bez komplexného prístupu všetkých zainteresovaných subjektov. Komplexný prístup týchto subjektov je preto jedným z východiskových a možno povedať i nosných organizačných princípov systému komplexného boja s trestnou činnosťou, ktorý zabezpečuje samotnú realizáciu jednotlivých požiadaviek smerujúcich k maximálnej efektívnosti výslednosti. U rôznych pôsobiacich subjektov boja s protiprávnou činnosťou ide i o rôznu kompetenciu v oblasti pôsobnosti, čo si vyžaduje vzájomne zosúladenú činnosť s cieľom znásobiť účinnosť ich vzájomného pôsobenia. Komplexnosť riešenia bezpečnostnej problematiky si vyžaduje účelnú a efektívnu kooperáciu podieľajúcich sa subjektov bezpečnostného systému. **Kooperáciou** potom rozumieme **vzájomne zadanú, zladenú a zosúladenú činnosť zúčastnených subjektov na boji s protiprávnou činnosťou v nadväznosti na jednotlivé aktivity či opatrenia zamerané na dosiahnutie vytyčeného spoločného cieľa**. Jednotlivé subjekty vystupujúce vo vzťahu kooperácie v ňom vystupujú ako rovnocenné, nie si navzájom nadriadené ani podriadené subjekty. Možno uviesť, že vzájomná kooperácia bezpečnostných subjektov musí byť realizovaná na základe nasledovných zásad:³

- dôsledné zachovávanie zákonnosti počas realizácie kooperačných aktivít,
- vzájomná kooperácia musí smerovať výlučne k dosiahnutiu cieľov a k splneniu jednotlivých úloh v oblasti boja s kriminalitou či prevenciou kriminality, ktoré sú pre zúčastnené subjekty aspoň rámcovo totožné,
- zaangažovanosť a iniciatíva všetkých subjektov pri výbere otázok vyselektovaných pre spoločné posúdenia a následné riešenie,
- vzájomná rovnosť všetkých subjektov pri posudzovaní jednotlivých návrhov a príprave koncepčných odporúčaní,
- samostatnosť každého jedného zúčastneného subjektu pri realizácii prijatých odporúčaní,
- neovplyvňovanie a nezasahovanie žiadneho zo zúčastnených subjektov do výlučnej kompetencie subjektov iných.

Dôsledné dodržiavanie a zachovávanie uvedených princípov napomáha cieľavedomému postupu subjektov v ich spoločnom boji s protiprávnou činnosťou, ako i výberu najracionálnejších foriem kooperácie. Možno konštatovať, že podstatou kooperácie je účelná a efektívna činnosť jednotlivých prvkov určitého systému. V našom prípade rozumieme pod systémom systém činnosti policajno-bezpečnostných orgánov, ako i iných orgánov participujúcich na spoločnom boji s protiprávnou činnosťou, ako i pri ochrane verejného poriadku. Ide v podstate o určitý typ kooperácie pre ktorú sú príznačné identifikačné znaky.

Medzi tieto znaky zaradujeme:⁴

- **Kooperácia musí mať oporu v systéme právnych noriem**, čo znamená, že má charakter aktivít vykonávaných na základe a v medziach zákona pre splnenie účelu a zmyslu

³ BERŽI, L. Teória policajno-bezpečnostných služieb, osobitná časť. s. 131-134.

⁴ BERŽI, L. Teória policajno-bezpečnostných služieb, osobitná časť. s. 134-135.

zákona. V podmienkach Slovenskej republiky upravuje systém normatívnej úpravy policajno-bezpečnostných orgánov Ústava Slovenskej republiky a zákony, ktoré primárne definujú vzájomné vzťahy vo vnútri systému policajno-bezpečnostných orgánov, ako i vzájomné vzťahy týchto orgánov v rámci kooperácie v konkrétnej oblasti činnosti policajno-bezpečnostných orgánov. Takto zadefinované pravidlá sú následne bližšie špecifikované v normách nižšej právnej sily, ktoré majú podobu interných normatívnych aktov.

- **Kooperácia vychádza z predpokladu zosúladenosti realizovaných úkonov a opatrení** jednotlivých zúčastnených subjektov v nadväznosti na ciele, miesto i čas. Pod termínom zosúladenosť v tomto prípade rozumieme jednotu vzťahujúcu sa k nadväznosti, komplexnosti, súčasnosti, ako i cieľu spoločne realizovaných opatrení či úkonov.
- **Jednotlivé subjekty kooperácie sú samostatné, autonómne a z žiadneho hľadiska vzájomne nepodriadené.** Platí to najmä pri subjektoch policajno-bezpečnostných orgánov vo vzťahu k zložkám mimorezortným, s ktorými je kooperácia realizovaná. Pokiaľ hovoríme o subjektoch kooperácie vo vnútri policajno-bezpečnostnej organizácie, tu môže byť situácia iná.
- **Účelom kooperácie** aktivít policajno-bezpečnostných zložiek je zjednotenie spoločnej činnosti všetkých zainteresovaných subjektov pri predchádzaní, odhaľovaní a objasňovaní trestných činov, ochrane verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti za maximálne efektívneho cieľavedomého, zámerného využitia dostupných možností, ktoré poskytujú jednotlivé formy, metódy, či prostriedky, ktorými jednotlivé bezpečnostné subjekty disponujú.

Z vyššie uvedených znakov možno vyvodit' záver, že pod pojmom **kooperácia činnosti policajno-bezpečnostných orgánov rozumieme o zákon a iné právne normy sa opierajúcu, v nadväznosti na cieľ, miesto a čas zosúladenú činnosť autonómnych, samostatných, vzájomne nezávislých subjektov a im podriadených organizačných celkov.** Pričom táto vzájomne realizovaná činnosť sa uskutočňuje s cieľom optimálneho využitia jednotlivých foriem, metód, síl a prostriedkov, ktoré sú im vlastné a sú určené k ochrane spoločnosti, spoločenských vzťahov a občanov, bezpečnosti ich života, zdravia, majetku pred akoukoľvek protiprávnou činnosťou, ako i pri ochrane verejného poriadku a pod. Teória policajno-bezpečnostných činností najčastejšie rozlišuje dve základné formy kooperácie, ktorými sú súčinnosť a spolupráca.

- **Súčinnosť** možno charakterizovať ako jednu z foriem kooperácie, pričom je pre ňu príznačné, že ide o vzájomné funkčné väzby medzi jednotlivými časťami v rámci konkrétneho subjektu. Je charakteristické, že súčinnosťné väzby sú zväčša veľmi silné, organizačno-právne upravené a je možné ich vynútiť prostredníctvom ich spoločného nadriadeného. Pri plnení úloh určuje gestora z titulu svojej riadiacej kompetencie ich spoločný nadradený. Pri súčinnosti nemusí nevyhnutne ísť o rovnoprávne kooperujúce časti jedného subjektu.
- **Spolupráca** možno charakterizovať ako druhú formu kooperácie subjektov, kde v tomto prípade existujú medzi jednotlivými subjektmi spolupráce voľnejšie väzby, ktoré sú v podstate založené na slobodnej vôli alebo vzájomnej dohode. Spolupráca nebýva vynútiteľná. Účelná a efektívna spolupráca si však vyžaduje, aby si vzájomne spolupracujúce subjekty zvolili spomedzi seba koordinujúci orgán, gestora, či garanta,

ktorý však spravidla nemá voči ostatným spolupracujúcim subjektom kompetenciu nadradenosti, ako je tomu pri forme súčinnosti, ale jeho postavenie je založené na prirodzenej, nevynútenej akceptácii pozície gestora. Pre spoluprácu je typickým znakom, že sa vzťahuje k vonkajšej kooperácii medzi inak vzájomne nezávislými subjektmi.⁵

Za **spoločné znaky** súčinnosti a spolupráce možno označiť skutočnosť, že:

- je vytvorený systém subjektov, v rámci ktorého budú zúčastnené subjekty plniť spoločný cieľ,
- spoločný cieľ je kľúč k deľbe práce zhmotnenej v hlavných úlohách,
- realizáciou hlavných úloh začína proces činnosti celého systému,
- postavenie subjektov ani v jednom prípade nie je postavením nadriadenosti a podriadenosti, teda subjekty sú rovnocenné,
- sú dané väzby subjektov v rámci spolupráce alebo súčinnosti,
- je určená zodpovednosť za splnenie spoločného cieľa.

Hlavné rozdiely vo vymedzení obsahu týchto výrazov vidíme v:

- sile väzieb, ktoré medzi subjektmi existujú a ktoré sú buď pevné alebo voľné. Postavenie a systém subjektov kooperácie vyplýva zo zákona alebo z organizačného poriadku. Ak hovoríme:
 - o „spolupôsobení“ v rámci istého usporiadania orgánov štátu a ich prvkov do určitého systému, a ak tento systém, jeho subjekty a ich prvky, vzťahy a väzbe medzi nimi, pôsobnosť sú pevné (stanovené) a vyplývajú zo zákona a preto si ich tieto subjekty nemôžu voľne dohodnúť (napr. zákon o PZ),
 - alebo z organizačných poriadkov (napr. Organizačný poriadok KR PZ) a „spolupôsobenie“ je realizované rôznymi prvkami (odbornom poriadkovej polície, kriminálnej polície) v rámci jednej organizačnej štruktúry (Organizačný poriadok KR PZ). Väzby medzi týmito subjektmi sú dané organizačným poriadkom, ale v rozsahu spoločnej pôsobnosti môžu byť interne upravené. V tomto budeme hovoriť o súčinnosti.
- v spoločnom ciele, pričom treba rozlišovať medzi cieľom a pôsobnosťou. Treba si ujasniť i otázku tzv. „spoločnej pôsobnosti“. Zastávame názor, že je nesprávne hovoriť o spoločnej pôsobnosti subjektov v rámci systému kooperácie, ale treba hovoriť o pôsobnosti, v ktorej určité stránky a vlastnosti javov, charakter spoločenských vzťahov, atď. sú predmetom záujmu i niektorých ďalších subjektov. O rovnakej pôsobnosti je možné hovoriť, ak ide o rovnorodé subjekty (napr. základné útvary Policajného zboru kde sú však rovnako rozdiely, napr. z hľadiska špecifik miesta plnenia jednotlivých úloh).⁶

Voľnejšou formou kooperácie je forma spolupráce. Pre spoluprácu je charakteristické, že v nej ide o vzájomný vzťah medzi subjektom organizačnej štruktúry ministerstva vnútra so subjektom spadajúcim pod mimorezortnú organizačnú štruktúru. V našom prípade pôjde o spoluprácu obvodného oddelenia Policajného zboru a obce, obecnej polície, resp. obyvateľov obcí a záujmové združenia obyvateľov pri zabezpečovaní verejného poriadku či vnútornej

⁵ BERŽI, L. Teória policajno-bezpečnostných služieb, osobitná časť. s. 136-138.

⁶ CULĽBA, M., KĽAČAN, N. Niekoľko poznámok ku koordinácii policajno-bezpečnostných subjektov a ich aktivít. s. 30.

bezpečnosti. Pre tento prípad je príznačné, že kooperujúci vzťah sa vyznačuje voľnými väzbami, čo znamená, že je založený na báze dobrovoľnosti a nie je vynútiteľný. Právnym základom tejto spolupráce je dohoda o spolupráci medzi kooperujúcimi subjektmi. V nadväznosti na obsahovú stránku našej práce možno v teoretickej rovine hovoriť o kooperácii v nasledujúcich úsekoch⁷:

- **úsek vzájomnej výmeny informácií a poznatkov**- pre tento úsek je príznačné, že z dôvodu dosiahnutia splnenia vytýčených cieľov je nevyhnutné, aby si vzájomne kooperujúce subjekty navzájom poskytovali relevantné informácie viažuce sa k predmetu ich spoločných aktivít, ako i aby si navzájom vymieňali súvisiace poznatky či skúsenosti. Čo sa týka formálnej stránky, bývajú poznatky či informácie poskytované a vymieňané jednak písomnou, ako i ústnou formou.
- **úsek spoločného plánovania a organizácie**- vzájomne kooperujúce subjekty spracovávajú plán spoločného postupu (dohodu o spoločnom postupe či výkone spoločných aktivít), ktorého obsahom sú konkrétne úlohy, ktoré budú jednotlivé subjekty následne plniť a to v nadväznosti na miesto, čas, či spôsob vzájomného postupu.
- **úsek spoločného vykonávania konkrétnych úkonov a opatrení spadajúcich do oblastí pôsobnosti realizujúcich subjektov**- v tomto prípade hovoríme o priamom spojení a zosúladení činností všetkých kooperujúcich subjektov v rovine výkonnej. Ide o spojenie ich síl, ako i prostriedkov, pri výkone konkrétnych bezpečnostných aktivít.
- **úsek plnenia požiadaviek, dožiadaní a pokynov**- tento úsek spočíva vo vzájomnej pomoci, pri ktorej jeden z kooperujúcich subjektov vykonáva zákroky, úkony, či opatrenia na základe pokynu, dožiadania, či požiadavky druhého kooperujúceho subjektu.
- **úsek spoločnej analytickej činnosti**- obsahom týchto aktivít je spoločný postup pri rozbere a hodnotení policajno-bezpečnostnej (verejno-poriadkovej) situácie z hľadiska stavu či dynamiky vývoja kriminality, ochrany verejného poriadku a ostatnej protispoločenskej činnosti, ako i v objektívnom hodnotení jednotlivých realizovaných prípadov a činností kooperujúcich subjektov.

Normatívna úprava kooperácie medzi SPP, OP a obyvateľmi obcí v podmienkach SR

Na základe príslušných ustanovení zákona o Policajnom zbore možno konštatovať skutočnosť, že Policajný zbor a služba poriadkovej polície, ako jedna z jeho služieb, pri plnení svojich úloh spolupracuje s orgánmi verejnej moci, ozbrojenými silami, ozbrojenými bezpečnostnými zbormi, ozbrojenými zbormi, Slovenskou informačnou službou, s právnickými osobami a fyzickými osobami, s orgánmi územnej samosprávy spolupracuje najmä pri určovaní priorít prevencie kriminality, ochrany verejného poriadku a zamerania boja s kriminalitou. Boj s trestnou činnosťou, ochrana verejného poriadku a bezpečnosti sú nemysliteľné bez istej miery kooperácie s ďalšími štátnymi a neštátnymi subjektmi. Hovoríme o tzv. zásade horizontálnej spolupráce. Zákon vypočítava najtypickejšie subjekty tejto spolupráce, pričom inštitucionalizované formy spolupráce sú následne upravené v jednotlivých právnych normách.⁸ Uvedené skutočnosti možno považovať za všeobecnú formuláciu upravujúcu náležitosti spolupráce Policajného zboru a ostatných subjektov spolupodieľajúcich sa na ochrane vnútornej bezpečnosti, verejného poriadku a bojom s kriminalitou.

⁷ NESVADBA, A. Teória policajných a bezpečnostných činností. s. 89-90.

⁸ §3 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore s komentárom. s. 17.

V nadväznosti na spoluprácu Policajného zboru a obecnej polície možno konštatovať, že náležitosti spolupráce sú obsiahnuté v paragrafových zneniach šiestej hlavy **zákona o Policajnom zbore** (vzťahy Policajného zboru k štátnym orgánom, obciam, právnickým osobám a fyzickým osobám a k zahraničiu). § 74 citovaného zákona stanovuje tú skutočnosť, že **ak nie je obec schopná zabezpečiť verejný poriadok v obci vlastnými silami a prostriedkami, môže požiadať o pomoc útvar Policajného zboru. Útvar Policajného zboru je pritom povinný v rozsahu svojej pôsobnosti túto pomoc poskytnúť**. Z dikcie zákona je teda zrejmé, že Policajný zbor a obecná polícia vo veciach verejného poriadku a v obecných veciach verejného poriadku spolupracujú.

Obec je samosprávnym územným celkom. Jej postavenie upravuje jednak Ústava Slovenskej republiky a jednak osobitné zákony. Postavenie obce majú aj mestá, resp. mestské štvrte. V našich podmienkach je tomu tak napríklad v Bratislave a v Košiciach. Mestami sú obce, ktoré za mestá vyhlási Národná rada Slovenskej republiky na návrh vlády. Do pôsobnosti obcí patrí aj ochrana verejného poriadku, ktorú obec uskutočňuje spravidla svojimi orgánmi, najmä obecnou (mestskou) políciou. Obecná polícia je v zákone charakterizovaná ako poriadkový útvar obce na zabezpečenie obecných vecí verejného poriadku. Obecnými vecami verejného poriadku sa rozumejú záležitosti, ktoré spravidla vyplývajú zo všeobecne záväzných nariadení obce, z uznesení obecného zastupiteľstva a z rozhodnutí starostu obce. Ak obec nie je schopná zabezpečiť verejný poriadok vlastnými silami a prostriedkami, môže o pomoc požiadať útvar Policajného zboru. Môže ísť napríklad o prípady, keď sa v obci koná podujatie, ktoré svojim významom alebo počtom účastníkov zjavne presahuje možnosti obce, ale aj o prípady, keď vznikne akútne nebezpečenstvo ohrozenia verejného poriadku. V uvedenom sa premieta **zásada subsidiarity**, pretože prioritné zabezpečenie tejto úlohy patrí obci. Kompetentným orgánom obce, ktorý je oprávnený požiadať o pomoc útvar Policajného zboru, je starosta obce. Vzhľadom na to, že organizácia útvarov Policajného zboru nie je zhodná s územným usporiadaním štátu, vecne a miestne príslušným útvarom bude útvar, do pôsobnosti ktorého daná obec patrí.⁹

Ak vznikne bezprostredné nebezpečenstvo porušenia verejného poriadku, ktoré nemôže byť odstránené silami a prostriedkami príslušných orgánov, Policajný zbor je povinný zúčastniť sa na odvrátení tohto nebezpečenstva. Činnosť Policajného zboru sa v takomto prípade obmedzí na vykonanie nevyhnutných opatrení. Ak takéto nevyhnutné opatrenia boli vykonané bez vedomia príslušného orgánu, Policajný zbor je povinný okamžite vyrozumieť tento orgán o vykonaných nevyhnutných opatreniach. Praktická aplikácia uvedených skutočností prichádza do úvahy najmä v súvislosti s uplatňovaním predpisov o zhromažďovanom práve či pri opatreniach súvisiacich z rizikovými športovými podujatiami a pod.

Útvary Policajného zboru zároveň upozorňujú štátne orgány, obce, právnické a fyzické osoby na skutočnosti, ktoré sa dotýkajú ich činnosti a môžu viesť k ohrozeniu alebo porušeniu verejného poriadku. Z uvedeného vyplýva, že neoddeliteľnou súčasťou činnosti Policajného zboru je i plnenie úloh na úseku prevencie. Preto zákon jednotlivým útvarom Policajného zboru uložil povinnosť upozorňovať príslušné subjekty na skutočnosti, ktoré sa dotýkajú ich činnosti a môžu viesť k ohrozeniu alebo porušeniu verejného poriadku. Aj keď to zákon výslovne neustanovuje, ak má byť činnosť na tomto úseku prevencie efektívna, musí sa táto oznamovacia povinnosť podľa nášho názoru vzťahovať aj na ohrozenie života, zdravia a majetku, prípadne iných hodnôt chránených zákonom.¹⁰

Detaily praktickej realizácie spadajúce do oblasti vzájomnej spolupráce medzi službou poriadkovej polície a obcou sú obsahom príslušného interného aktu upravujúceho činnosť

⁹ § 74 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore s komentárom. s. 122-123.

¹⁰ § 76 ods. 4 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore s komentárom. s. 124.

a pôsobnosť základných útvarov služby poriadkovej polície. Konkrétne ide o oblasť vzťahov základného útvaru k štátnym orgánom, obciam, právnickým osobám a fyzickým osobám, v ktorých sa uvádza, že **základný útvar pri plnení svojich úloh spolupracuje so štátnymi orgánmi, obcami, poriadkovými útvarmi obce, právnickými osobami a fyzickými osobami, mimovládnyimi organizáciami a záujmovými združeniami a za podmienok ustanovených osobitným predpisom im v rozsahu svojej pôsobnosti poskytuje pomoc, požaduje od nich podklady a informácie potrebné pre plnenie úloh základného útvaru a upozorňuje ich na nedostatky, ktoré sa dotýkajú činnosti týchto subjektov a môžu viesť k ohrozeniu alebo porušeniu verejného poriadku.**

Základný útvar poskytuje v rozsahu svojej pôsobnosti pomoc obci, ak táto nie je schopná zabezpečiť verejný poriadok na svojom teritóriu vlastnými silami a prostriedkami a o poskytnutie pomoci požiada. Tým nie je dotknutá povinnosť základného útvaru i policajtov na ňom zaradených vykonať služobný zákrok alebo iné opatrenie, ak tak ustanovuje osobitný predpis. Základný útvar, predovšetkým obvodné oddelenie, a obecná polícia vo veciach verejného poriadku a v obecných veciach verejného poriadku navzájom spolupracujú. Spolupráca základného útvaru s obcami sa uskutočňuje formou, ktorej detaily určuje príslušný interný predpis¹¹.

Taktiež v zmysle príslušných ustanovení zákona o obecnej polícii obecná polícia zabezpečuje verejný poriadok v obci, spolupôsobí pri ochrane jej obyvateľov a iných osôb v obci pred ohrozením ich života a zdravia, spolupôsobí s príslušnými útvarmi Policajného zboru pri ochrane majetku obce, majetku občanov, ako aj iného majetku v obci pred poškodením, zničením, stratou alebo pred zneužitím i s využitím ústrední zabezpečujúcich signalizáciu a iných zabezpečovacích systémov (pulty centrálnej ochrany), oznamuje príslušným orgánom porušenie právnych predpisov, ktoré zistí pri plnení svojich úloh a ktorých riešenie nepatrí do pôsobnosti obce.¹² Zákon zároveň stanovuje, že obecná polícia spolupracuje pri plnení svojich úloh s príslušným útvarom Policajného zboru, ako i ďalšími štátnymi orgánmi. Obecná polícia v zmysle príslušného ustanovenia zákona o obecnej polícii je oprávnená požadovať z evidencie pobytu občanov Slovenskej republiky a registra obyvateľov pri plnení jednotlivých úloh na účel zistenia totožnosti osoby konkrétne identifikačné údaje, taktiež v rámci spolupráce obecnej polície s inými orgánmi je táto oprávnená požadovať z evidencie motorových vozidiel pri plnení jednotlivých úloh v zmysle zákona na účel zistenia držiteľa motorového a prípojného vozidla konkrétne identifikačné údaje. Obecná polícia na požiadanie obdrží od príslušného orgánu štátnej správy taktiež zoznam hľadaných osôb, hľadaných vecí a motorových vozidiel.¹³

Čo sa týka **spolupráce Policajného zboru (služby poriadkovej polície) s obyvateľmi obcí a miest**, zákon jasne stanovuje, že každý má právo obracať sa na policajtov a útvary Policajného zboru so žiadosťou o pomoc. Policajti a útvary Policajného zboru sú následne povinné v zmysle a v rozsahu zákona túto požadovanú pomoc poskytnúť. Právo obracať sa na policajtov a útvary Policajného zboru so žiadosťou o pomoc priznáva zákon tak fyzickým osobám, ako aj právnickým osobám. Okruh vecí patriacich do pojmu pomoc, ani formu podania pomoci zákon presne nešpecifikuje. Žiadosť možno uplatniť ústne, písomne, telefonicky, či akýmkoľvek iným spôsobom. Len pri podnetoch na začatie trestného stíhania, resp. pri oznámeniach o priestupku sa postupuje v zmysle príslušných procesných predpisov. Povinnosť policajta, resp. konkrétneho útvaru Policajného zboru pomoc poskytnúť je v súlade s čl. 2 Ústavy Slovenskej

¹¹ čl. 19-20 Nariadenia Prezidenta Policajného zboru Slovenskej republiky č. 18/2011 o činnosti základných útvarov služby poriadkovej polície

¹² § 3 ods. 1 písm. a), b), g) zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii

¹³ § 24 zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii

republiky obmedzená len pôsobnosťou Policajného zboru v zmysle § 1 a 2 zákona o Policajnom zbore. Ak by išlo o vec, ktorá nespadá do pôsobnosti Policajného zboru, žiadateľ musí byť adekvátnym spôsobom poučený, na koho sa má v predmetnej veci obrátiť. Postup pri poskytnutí pomoci zo strany Policajného zboru zákon bližšie neupravuje. Pri voľbe prostriedkov však policajti postupujú podľa všeobecných zásad zákona vzťahujúcich sa napríklad k zásadám realizácie služobnej činnosti v zmysle zákona o Policajnom zbore. Policajný zbor nezasahuje do vecí, ktoré majú súkromný (napr. rodinný) charakter. V takýchto prípadoch zakročí len vtedy, ak sa tieto veci prejavujú na verejnosti. Vždy je však povinný zakročiť, ak je páchaný trestný čin alebo priestupok alebo je dôvodné podozrenie z ich páchania.¹⁴

Z dikcie zákona evidentne vyplýva i obrátená alternatíva, v rámci ktorej **je policajt oprávnený v prípade nebezpečenstva, bezprostredného ohrozenia života, zdravia alebo majetku požiadať každého o pomoc**. Kto bol o túto pomoc požiadaný, je povinný ju poskytnúť. Nemusi tak urobiť, ak by tým vystavil vážnemu ohrozeniu seba alebo blízke osoby alebo ak tomu bránia iné dôležité okolnosti. Táto skutočnosť zakladá povinnosť pre fyzické i právnické osoby poskytnúť pomoc policajtovi v prípade bezprostredného ohrozenia života, zdravia alebo majetku. Pritom nie je rozhodujúce, o aké nebezpečenstvo ide a kto ho vyvolal. Môže ísť aj o ohrozenie života alebo zdravia samotného policajta. Tak isto forma poskytnutej pomoci nie je v zákone bližšie vymedzená. Môže ísť o pomoc pri prenasledovaní páchatel'a, o pomoc pri záchrane inej osoby alebo o poskytnutie vecnej pomoci (napr. poskytnutie motorového vozidla). Keďže za určitých okolností poskytnutie takejto pomoci môže byť pre fyzickú osobu spojené s istým rizikom, zákon z uvedenej povinnosti ustanovuje i dve výnimky, v prípade ktorých môže fyzická osoba poskytnutie pomoci odmietnuť. A to:

- ak by fyzická osoba vystavila vážnemu ohrozeniu seba alebo osoby blízke,
- ak tomu bránia iné dôležité okolnosti.

Bezdôvodné neposkytnutie pomoci môže podľa okolností prípadu zakladať i skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu. V príslušnom konaní sa potom zisťuje aj existencia alebo neexistencia dôvodov vylučujúcich protiprávnosť konania.¹⁵

Medzi nosné oblasti realizácie kooperácie (spolupráce) v nadväznosti na riziko vzniku, resp. vznik policajne relevantnej udalosti v konkrétnych oblastiach ochrany bezpečnosti a verejného poriadku v podmienkach Slovenskej republiky medzi Policajným zborm , obcou a obyvateľmi obcí patrí :

- oblasť zhromažďovania,
- oblasť verejných telovýchovných, športových a turistických podujatí,
- oblasť verejných kultúrnych podujatí,
- oblasť ochrany pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb.

Literatúra:

- BERŽI, L. *Teória policajno-bezpečnostných služieb : osobitná časť*. Bratislava : Akadémia PZ SR Bratislava, 1996. 195 s. ISBN 80-8054-006-3.

¹⁴ § 72 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore s komentárom. s. 119-120.

¹⁵ § 127-128, zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore s komentárom.

- NESVADBA, A. *Teória policajných a bezpečnostných činností*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2004. 111 s. ISBN 80-8054-324-0.
- KLAČAN, M., CULBA, M. Niekoľko poznámok ku koordinácii policajno-bezpečnostných subjektov a ich aktivít. In *Alarm magazín*. 2001, č. 4, s 30-33.
- Zákon č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore s komentárom
- Zákon č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii
- Nariadenie prezidenta Policajného zboru č.18/2011 o činnosti základných útvarov služby poriadkovej polície Policajného zboru.